

BIJBEL zonder ziel

Liever de taal van het geloof
dan gewone taal

Klaas de Jong

UITGEVERIJ TOETSSTEEN
WWW.TOETSSTEEN-BOEKEN.NL

EEN BIJBEL ZONDER ZIEL?

ISBN 978-94-92818-03-4

Eerste druk 2018

© 2018 Uitgeverij Toetssteen, Klaas de Jong
Oosterslag 4, 8385 GW Vledderveen Dr, Nederland
www.toetssteen-boeken.nl

Auteur: Klaas de Jong

Eindredactie: Anique de Kruijf

Correcties: Bertie de Jong-Hovinga

Vormgeving: Gewoon Geertje

Omslag: Willeke Brandsma

2

De moederbelofte en de Nederlandse Geloofsbelijdenis

HET ZAAD VAN DE VROUW: ONLOGISCH MAAR ESSENTIEEL

De vertalers van de *Bijbel in Gewone Taal* hebben onlogisch klinkende zinnen in de oorspronkelijke tekst omgebouwd om het begrijpelijk te maken voor moderne lezers. Al in hoofdstuk 3 van Genesis is daar een treffend voorbeeld van te vinden.

Dit hoofdstuk verhaalt hoe de slang Eva verleidt door God in een kwaad daglicht te stellen. God had Adam en Eva gewaarschuwd dat ze zouden sterven als ze van de boom van kennis van goed en kwaad in het midden van de hof van Eden zouden eten. De slang beweerde dat ze niet zouden sterven maar dat ze gelijk aan God zouden worden. De slang bedroog Eva. Door zijn listige woorden ging Eva de goede bedoelingen van haar Schepper wantrouwen.

Het spreken van de slang is door de vertalers best goed weergegeven. Maar ze kennen geen terughoudendheid bij de vertaling van wat God tegen de slang en tegen Eva zegt. Wat hier weergegeven wordt als uitspraken van God wijkt wel heel erg af van de gebruikelijke vertalingen. Laten we eerst eens zien hoe de *Statenbijbel* de bestraffing van de slang door God weergeeft in vers 15 van hoofdstuk 3:

En Ik zal vijandschap zetten tussen u en deze vrouw en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en Gij zult het de verzenen vermorzelen.

Het is een onlogische tekst want zaad hoort bij een man en niet bij een vrouw. In latere vertalingen heeft men dit woord dan ook maar vervangen door nageslacht. Technisch kan dat. Het Hebreeuwse woord *zera* in deze tekst betekent zaad maar ook nakomeling. Het woord staat in het enkelvoud (het meervoud is *zera'iem*). De Statenvertalers begrepen de hint. Ze schreven het woord Zaad daarom met een hoofdletter. Ook voor het woord *Datzelve* gebruikte men een hoofdletter. Het woord *Datzelve* benadrukt nog eens dat het om het enkelvoud van het woord zaad gaat.

Voor wie de taal van het geloof kent gaan er nu bellen rinkelen. Het Woord van God is immers met zorg samengesteld. Het zaad van de vrouw heeft een diepe betekenis. Het gaat hier niet zomaar om nageslacht maar om de Messias Jezus! Maria werd zwanger zonder dat Jozef of een andere man haar had bevrucht: het Zaad van de vrouw! Deze tekst heet in de kerktraditie de *moederbelofte* en daarom las men in de kersttijd vaak deze tekst als eerste belofte van de komst van de Verlosser. Of dat nu nog vaak gebeurt, weet ik niet. In elk geval kun je de *Bijbel in Gewone Taal* daar niet voor gebruiken. Daar staat in vers 15:

Jij en de vrouw zullen vijanden van elkaar zijn, en jullie nakomelingen ook. Mensen zullen jou op je kop trappen en jij zult in hun voet bijten.

Dat mensen en slangen vijanden zijn, klopt wel. Dat mensen op de kop van een slang trappen is minder logisch. Dat is een riskante actie. Zo gaan ervaren slangenvangers niet te werk. De bedoeling van Gods Woord wordt ontkracht in de *Bijbel in Gewone Taal*. God sprak over een Persoon in enkelvoud die de kop van de slang zou vermorzelen. Het gaat hier niet om mensen in het algemeen maar over een uniek Mens die zonder tussenkomst van een man zou worden geboren.

Het gaat ook niet om slangen in het algemeen in deze tekst maar om de belichaming van het kwaad, Satan zelf. Eigenlijk begrijpen we ook wel dat Eva niet zomaar door een dier werd verleid om te eten van de boom van kennis van goed en kwaad. In de achtergrond wordt Satan zichtbaar in dit hoofdstuk maar dat vergt wel meer dan letterlijk lezen. Het gebruik van dieren om machten, wereldrijken en personen aan te

duiden is de Bijbel bepaald niet vreemd. In het laatste boek in de Bijbel wordt Satan voorgesteld als een rode draak en de Heer Jezus als een lam maar ook een leeuw.

Het boek Openbaring (Apocalyps) helpt ons om inzicht te krijgen in het zaad van de slang. In Openbaring 13 gaat het om het beest uit de zee en het beest uit de aarde die de mensheid verleiden om hen als god te aanbidden. In de brieven van de apostelen worden we gewaarschuwd voor de antichrist die in de eindtijd de macht krijgt. Het woord *anti* verwijst in haar oorspronkelijke betekenis naar het nadoen; de antichrist is een na-aper van Jezus Christus. Het zaad van de slang in Genesis 3 is de antichrist, die door Jezus Christus zal worden vernietigd. Misschien vindt u het raar dat helemaal in het begin van de Bijbel het einde al wordt aangegeven. Bedenk dan dat de Bijbel geen gewoon boek is maar het levende Woord van God.

MOEDERBELOFTE IN DE NEDERLANDSE GELOOFSBELIJDENIS

De *Bijbel in Gewone Taal* is met de vertaling van Genesis 3:15 in conflict met de Nederlandse Geloofsbelijdenis. In artikel 17 van deze belijdenis wordt Genesis 3:15 toegepast op de Zoon van God die de kop van de slang vermorzelt. Dat is duidelijk iets anders dan het ‘mensen zullen jou op je kop trappen’ in de *Bijbel in Gewone Taal*. De Nederlandse Geloofsbelijdenis behoort tot de zogenaamde *Drie Formulieren van Enigheid* van de protestantse kerken. Hoe kan een dergelijke afwijking in de *Bijbel in Gewone Taal* toch binnengeslopen zijn? Ook hier was de grote verandering van de tekst niet nodig om het gebruik van moeilijke of ouderwetse woorden te vermijden. Het is een lastige tekst. De belofte op de website van de *Bijbel in Gewone Taal* om licht te werpen op moeilijke teksten wordt met deze vrije vertaling in elk geval niet waargemaakt. Integendeel!

HELPT DE TOELICHTING IN BIJBEL DICHTBIJ?

In *Bijbel Dichtbij* staan op verschillende plaatsen toelichtingen bij de tekst. Ik had de hoop dat deze toelichtingen de merkwaardige vertalingen wat zouden rechtzetten. Dat gebeurt in elk geval niet bij de Moederbelofte in Genesis 3.

De toelichting *Leuk en lekker* bij de geschiedenis van de zondeval is zelfs van een bedenkelijk niveau:

Een spelletje op je telefoon of een heerlijk stuk taart op tafel: je kunt er zo makkelijk door verleid worden! Vaak heb je achteraf spijt: Had ik maar mijn huiswerk gedaan in plaats van dat spelletje. Had ik dat veel te grote stuk maar niet opgegeten...”

Begrijpt de auteur van dit vrome stukje tekst wel hoe ernstig de zonde van Eva was? Ze geloofde de leugens van de slang en beschuldigde daarmee God. Dat is wel even wat anders dan een te groot stukje taart eten.

Het is blijkbaar moeilijk om de verzen 1 tot 6 in Genesis 3 echt te begrijpen. Ooit heb ik me geërgerd aan een goedbedoelende evangelist die stelde dat het stelen van een enkele appel van een boom voor God een grote zonde is. Dan misken je de ernst van het luisteren van Eva naar de slang en haar begeerte om aan God gelijk te zijn. Een appeltje plukken van andermans boom vindt God niet eens erg. In Deuteronomium 23:25 staat: “Stel dat je door de wijngaard van iemand anders loopt. Dan mag je daar net zo veel druiven eten als je wilt. Maar je mag de druiven niet in een zak stoppen en meenemen” (vertaling *Bijbel in Gewone Taal*).